

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra. . . . 1 kor. Egy óra. . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
II. J. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Magyarok és szászok.

Megjegyzések a nagyszzebeni ünnepekhez.

E napokban érdekes meghívót és közleményt kaptunk Nagyszzebenből. Szászok küldték. Megküldték a fővárosi magyar hírlapoknak is. Mi mai lapszámunkban, más helyen közöljük le, mert érdemesnek tartjuk, hogy a szászegyesületek e havi ünnepeinek nagyszzebeni rendező bizottsága, azon határozott kijelentéssel, hogy minden politikai tüntetéstől távol állnak, a magyarság figyelmét és érdeklődését is felhívja e művelődési jelentőségű ünnepekre. Hivogatván, hogy a ki érdeklődik irántok: — jöjjen, de érkezését a rendezőbizottságnak idejekorán jelentse be, hogy megfelelő lakásról gondoskodhassanak.

Kedves szász honfitársak! Szeretettel ragadjuk meg ezt a baráti jobbot. Igazolja az eme sorok írójának évek óta hirdett uttörését is a magyar-szász közeledésre, észszerű szövetkezésre ott lent az erdélyi részen, hol az oláhveszedelem rengetegjei sötéten, fenyegetően zúgnak magyarra, mint szászra.

Szivar ő felsége.

A regény vagy novella hőse fogai közé szorított illatos Upmann szivarral, hátradótt a kényelmes karosszékekben és így szólt:

Ezzel a sablonos frázissal többször találkozunk a figyelmes tárczaolvasó tekintete a vonal alatt, mint ajaka magával Upmann ő felségével vagy az egyenrangú Henry Clay kiváltságos illatkörzusaival. Hej, mert a finom havannához a jámbor óhajtagon és a méltányolni tudáson kívül ugy néhány száz koronára rugó havi szivarpénz is szükséges, amivel én, te, ő nem rendelkezik. De mind amellet mégis vagynak boldog halandók, akiknek zsebpénzéből ilyenre is telik; mert ha nem volnának, mi célból hozná nyilvánosságra a miniszterium a szivarsfejdelmek árjegyzékét.

Milyen szép verseket is lehetne egy ilyen remek fantáziaábrázoló gomolygó illatfelhőből kiolvasni. Csak úgy teremne fölük a mélyebbnél mélyebb gondolat s valóban kívánatos volna, hogy a nemes kormány a jövőben rendszeresítendő hivatalos állami poéták konvenciói közé Havanna-gyöngyeit is felvenné. Addig szegény írók és költők a Brittanika magaslatai táján tul aligha vergődnek s így nem is szabad zöngeményeiket tulságos szigorral lebíralni.

Most is ime, majdnem egyidőben, az erdélyrészi oláhság is rendez ünnepet Nagyszzebenben. Ők nem küldözgetik magyarlapokhoz a meghívóikat. Ők nem közlik magyarlapokkal, a magyar közönséggel ünnepeik sorrendjét, melyeken a Hora, Kioska, Jankuék véres kaszáinak, rablógyilkos baltáinak, magyarfalvakat, kastélyokat pusztító gyújtószerszámaiknak, egész orvgyilkos fegyvertárnak hivalkodó bemutatgatásaira is reá kerül a sor; hanem Oláhországból csöditgetik vendégeiket, hírlapjaikban kint, mint bent előre leköpvén a magyart. Munkálva külföldi fajrokonaiknak olyan egyesítésén és szövetségén, mely a magyarhaza elleni árulással ugyanegy.

Ilyen tünetek mellett csak az lehet a természetes, mit e sorok írója könyvben, röpiratban, újságcikkben régtóta hirdet, hogy magyar- és szász lépjen közelebb a közös veszedelem ellen, mely elbizakodottságában Árpád vezér országának szétdarabolásával már nagy Oláhországról ábrándozik, mely a magyar, mint szászmezőknek egyiránt behálózó gyomja, az a bizonyos arankadudva a luczernában . . .

Tehát mégis fogynak ők, a dicsők s most fogynak, új pótlásra is szorulnak. Erről gondoskodnak a szivargyártás nagyiparosai, az állam megszabja a minőséghez az árt. A vasárnapi hivatalos közlöny tudatja, hogy az eredeti külföldi dohánygyártmány-különlegességekről érvényben levő árjegyzék bevonása mellett 1905. év szeptember elsejétől új árjegyzék lép életbe.

Az új eredeti külföldi füstrelvők árjegyzékéből izléstől felsorolunk néhányat. Az olvasó sziveskedjék az izlésnek legjobban megfelelő nevet kiválasztani s a név mellé a szivar alakját, színét, ízét és illatát hozzáképzelné. Ezek a szivarmagnások százaz és huszonötös dobozokban kerülnek nagyban forgalomba, a különlegességi trafikokban azonban kisebb mennyiségben is megkaphatók. Megjegyezzük azonban, hogy a venni szeretők ingyen próbaszivart nem kapnak, ami ugyancsak baj, mert edes sokan vagyunk, akik naponként többször is szeretnénk venni.

Lássunk tehát néhány előkelő nevet a nemes dohánypalánta gyermekeiből.

Havanna szivarok:

H. Upmann Flor gyártmányok:

Non plus ultra 100 db 86 kor.

Regalia Brittanica 100 db 68 kor.

Conchitas 100 db 30 korona.

Azért is mondom, ha a magyarságnak volna igazán kifejtett, egységes céltudatos magyar társaslete, akkor a szászegyesületek ünnepén, a szászszággal való ösmerkedésre sokan találkoznának ott; mert a gyönyörű erdélyirészt nekünk, mint nekik léterdekünk, hogy, az idegenkedést felretévén, egymás józan megértésével mielőbb kezet fogjunk és szembeszálljunk az Oltvölgyén besüvítő, Kárpátokon innét, Kárpátokon túl egyiránt ellenünk tarjászokodó, elbizakodottan hánykolódó oláhveszedelem ellen, mely nem boszorkány mese, hanem mint a külső- s belső oláh-félszkelődések bizonyítják: aggályos valóság! . . . Ne aludj magyar! Farkas kullog kerted alatt!

ifjabb Móricz Pál.

Külföldi hírek.

Bécs, augusztus 9.

A békealkudozások kudarca.

(London). Pétervári hírek szerint a békére kevés a remény. Azt hiszik, hogy a békétárgyalás egy heti működés után befejeződik és pedig eredménytelenül. A japánok követelik, hogy Oroszország engedje át területét egy részét és fizessen kárpótlást. Ezt

Ez utóbbi a legolcsóbb ebből a fajtából. La flor de Henry Clay gyártmányok: Alvas 100 db. 114 kor. Imperiales 100 db. 72 kor. Bouquette 100 db. 68 kor. Cuba flor gyártmányok: Aquilas imperiales 100 db. 150 kor. Imperiales 100 db. 94 kor. Don Quixotte de la Manche gyártmányok:

Ministeriales 100 db. 120 kor.

La Africana szivarokból:

Invincibles 100 db. 94 kor.

La Rosa di Santiago szivarokból:

Celestiales 100 db. 148 kor.

Mexikói szivarokból:

Hidalgos 100 db. 90 kor.

Cigarettekből is egy egész esomó Egyiptomból és Törökországból származó különlegességet sorol fel az árjegyzék. Ezek közül a legdrágábbak száma tizenkét koronába kerül.

Csak néhány kiválóbb fajtát soroltunk elő, de van ott annyi, hogy elszedül a szem, mire végére ér és meggyülik a nyálka az ember nyelve körül a nagy kívánságban. Már bizony csak akkor lesz boldog a magyar, ha minden általános és titkos szavazó polgár naponként legalább három Non-plus ultrát vagy Celestialest hamvaszthat el.

Gőzmosóda

fehérneműekre

Debreczen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő kocsis.

az oroszok békekötéséért elfogadhatatlannak tartják. Ha a japánok felfogadják követelésüket, beszüntetik a tárgyalást. A japán követelések a császár parancsára azonnal nyilvánosságra hozatnak. Azt remélik, hogy ezáltal a harci kedvet egész Oroszországban feltüzelik.

Jog helyett — manifesztum.

(Pétervár). Tegnap újra koronatanács volt, mely megállapított egy manifesztumot, melyet a cárevis születése napján proklamálnak. A manifesztum a cárevis nevében a népre appellál.

Orosz-japán békekötések értekezlete.

(London). Ma délelőtt Portsmouthban villásreggeli lesz, azután megtartják a megnyitó ülést. Erdemleges tárgyalások azonban még nem lesznek, mert az egyik orosz meghatalmazott, Pokotilov pekingi követ még nem érkezett meg. Némi nehézséget fog okozni a tárgyalás nyelvének megállapítása, mert Komura csak angolul, Witte pedig csak francziául tud. Tolmácsra lesz szükség. Fölmerült ez a terv, hogy a meghatalmazások kérdésével Rosseweld közreműködését vegyék igénybe; de ez kivihetetlen.

A békekötések annyiban javultak, hogy bár az orosz megbízottak hangoztatták, hogy Oroszország területét át nem enged, kárpótlást nem fizet, mégis a kérdés magaslatától nem idegenkednek.

— Mi ezeket a dolgokat nem akarjuk ridegen elintézni — mondotta egyikük a Times levelezőjének. Viszont a japánok is azon lesznek, hogy a tárgyalás az oroszokra nézve se legyen lealázó.

Azt a kérdést azonban felvetik, Oroszország hajlandó-e területe egy részét átengedni és kárpótlást fizetni. Csak ennek eldöntése után fognak érdemleges tárgyalásokba becsatlakozni.

Halál helyett örökös börtön.

(Bécs.) Ma délelőtt érkezett meg Klein Franciska kérvényének elintézése. Disler báró törvényszéki elnök azonnal a börtönbe ment, maga elé vezettette Klein Franciskát és közölte vele, hogy ő felsége a halálos ítéletet élethosszig tartó súlyos börtönre változtatta.

Oroszország engedményei.

(Berlin.) Newyorkból jelentik, hogy Witte újból megcáfolta azt a neki tulajdonított kijelentést, hogy Oroszországnak újból készülnie kell a háborúra. Tárgyalások angol és franczia nyelven folynak. Kamura csütörtökön közli a japánok feltételeit, melyeket ezután mindkét nyelvre lefordítanak. Oroszország hír szerint hajlandó bele menni Sachalin eladásába és állítólag a vladivosztoki erősség megszüntetését is hajlandó elfogadni.

Az erdélyi szászok ünnepe.

— Nagyszebeni levél. —

A szász egyesületek rendes collectiv közgyűléseit az idén augusztus 24. és 27. között Nagyszebenben tartják meg; az egyesületek közül a Kárpát egyesület (S. K. V.) fennállásának 25. évfordulóját ünnepli.

Az ünnepek sorrendje a következő: Augusztus 23-án ismerkedési estély, aug. 25-én délelőtt: ünnepi istentisztelet a lutherános templomban. A Gusztáv Adolf egyesület közgyűlése. Delután orvos egyesület és ált. ev. nőegyesület közgyűlései. Este a színházban „Der Herr, der Hann” szász népdalmű Kirchnertől. Augusztus 25-én délelőtt a honismereti egyesület közgyűlése, délután az orvos

egyesület közgyűléseinek folytatása és a természet történelmi egyesület közgyűlése, este a „Hermania” férfi dalkör hangversenye. Augusztus 26-án délelőtt a Kárpát egyesület (S. K. V.) ünnepi közgyűlése, délelőtt ebéd, délután a szászegyetemi hallgatók közgyűlése és a szász dalegyesület-szövetség közgyűlése, este „Der Herr der Hann” ismétlése után az egyetemi hallgatók táncestélye.

Augusztus hó 27-én délelőtt népszerű tornaverseny és záristentisztelet. Delután tornaünnep. Este a szász egyetemi hallgatók ünnepélyes „Kommers”-e.

Mindennap a városi vigadóban közös ebéd. Augusztus 28, 29 és 30-án a Kárpát egyesület havasi kirándulást rendez, mely alkalommal több menedékházat fognak ünneplésen megnyitni.

Az „egyleti napok”-ra, a hogy a szászok ezeket az ünnepeket nevezik, minden évben más-más város vagy falu szokta az egyleteket meghívni, Nagyszeben városa pedig egyszer s mindenkorra meghívta őket úgy, hogy más meghívó hiányában mindig itt ülnek össze.

A gyűléseknek semmi államellenes, még csak politikai tendenciájuk sincsen, hiszen bárki által ellenőrizhetők — itt egyszerűen maga elé csitálja a szász nép a maga egyleteit, hogy számoljanak be arról a népfelvilágító kulturális munkáról, melyet az elmúlt évben végeztek.

A szebeni ünnepek látogatója tiszta képet alkothat magának a szászoknak nemcsak nationalis működéséről, hanem egyszerűségi tudományok és művészetek terén kifejtett tevékenységükről is.

A legáltalabb szász egyesület, a szépművészeti Hann Sebestyén egyesület a folyó hónapban ugyancsak Szebenben kiállítás rendez a modern szász festők és építészek kiválóbb műveiből; a nevezetesebbek Coulin, Wellmann, Ziegler és mások a budapesti műcsarnokban sem idegenek már. A híres Brukenthal-féle képtár, a báró Brukenthal-féle múzeum, a természettudományi társulat és a Kárpát-egyesület gyűjteményei díjtalanul állanak a látogató közönség rendelkezésére.

Mivel ugyanebben az időben Szebenben a románok is rendeznek ünnepségeket, etnographiai kiállítást, színházi előadásokat stb., a fennálló szállodák előreláthatólag nem lesznek képesek a fokozott idegenforgalom igényeinek megfelelni, ezelszerű tehát, ha a résztvevni szándékozók a nagyszebeni idegenforgalmi iroda útján lehetőleg még augusztus 10. előtt lakást biztosítanak maguknak.

Vármegyénk és vidéke.

Gyilkosság Tiszacsegén.

Leszurt cigányprimás.

Vérlázító késeiés tarja izgatottságban Tisza-csege békes természetű lakosai. Leszurták, ugyszólván semmiért, a cigány primást. Az eset részleteiről a következőket jelenti tudósítónk.

Szendrey János vigan hegedűgetett Tisza-csege egyik borivójában vasárnap délután, a huzatózó legények óta után nőiát huzattak. Közben oda vetődött az ottani mészárszékek egyikének székállója.

A mulatozás már nagyon is meglátszott rajta. Nagyt ütött a hegedűlő cigány fejére s rákiáltva kérdezte: „hogy hívnak moré?”

— Szendrey János szolgálatára a nemzetes uramnak, dadogta a dadé, azian huzta tovább. Vigan folyt a mulatás... Egyik korcsmából a másikba vándorolt a cigány nép is. Ugy hajnal felé a fau régi korcsmába ért Szendrey cigány primás. Itt találta az előtte ismeretlen székállót is. Tudni akarta ő is, hogy ki is hát, aki a fejére

nagyt ütött és névét megkérdezte a nagyvendéglőben. Oda sompolygott hát, s engedelmet kérve tudakolta a magas, büszke legényt kilétét. Erre a legény gorombáskodni kezdett. Aztán szóra szó jött. A legény meg-sokalta a nyelvelést kirántotta a csizmaszáraból kését s azt Szendrey János baloldalában döfte, úgy hogy karját is megsértette. Esméletlenül rogyott össze a korcsma hideg kövezetere. A legény látva a vérbe fet-dengő cigányt elmenekült. A korcsmáros azonnal elküldött a csendőrökért, akik mindjárt a kihallgatáshoz és nyomozáshoz látkak. A megszurt cigányt pedig a debreczeni kórházba szállították.

Daczára a lelkiismeretes nyomozásnak, a gyilkos legényt eddig elfogni nem tudták. Mert annak még személyleírásával sincsennek tisztában. A szegény cigányprimás az utolsókat járja. A kórházi vezetőség értesíté-e szerint kétséges az is hogy megéri-e a reggelt? A vizsgáló bíróság még az este kihallgatta a haldoklót, aki azonban a gyilkosáról nem tudott felvilágosítást adni.

Mint a késő éjjeli órákban értesülünk a mészáros legény Kramer Miksa nevezetű s nem menekült el, hanem Tiszacsegén tartózkodik. Az ő állítása és a tanuvallomások szerint a szurást önvédelemből követte el, Szendrey cigány primás különben kihívó természetű volt, amiért nagyon sok kellemetlensége volt. Kihívó természetének tulajdonítják mostani szerencsétlenségét is.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága a hetfői vásár miatt, kedden, augusztus 15-én tartja rendes havi ülését.

Holttest a Csókoskutban. A hajdúnánási határbeli csókos-kutban holtan találták özv. Dér Miklósné Kallay Erzsébet nevű öreg asszonyt. A korszója, mely félig tele volt vízzel, a kut kaváján volt, de a huzókötelet nem találták sehhol. Alkalmassint az öngyilkossá lett asszony dobta bele, mielőtt a kutba ugrott volna. Az arrajáró emberek a vizen uszó keszkenőről sejtették meg a bajt és létrát hoztak, úgy huzták ki a vízből az élettelen holttestet. A vizsgálatot megindították, de nem tudták megállapítani, hogy öngyilkosság vagy szerencsétlenség esete forog-e fent? A legvalószínűbb az a föltevés, hogy öngyilkosságot követett el, de nincs kizárva a lehetőség, hogy a szerencsétlen asszony baleset áldozata.

Tíz a tanyán. Hajdudorogon Kom-pár János bérlőnek a tanyáján leégtek az összes szalmakazlak. Bár a városi tűzoltók is kivágtattak egy fűcskendővel, nem segíthettek, mert a tanyai kutakból kiszáradt a víz.

Cséplőmunkások bérharca. Tiszacsegén, mint ottani levelezőnk már a napokban jelentette, Fried Leó bérlő cserepesi tanyáján a cséplő munkások beszüntették a munkát és bérharcazba léptek. Orosz Sándor központi főszolgabíró szerdán kiutazott Tiszacsegére, hogy a munkásokat ki egyeztesse a bérlővel.

Aki négy lovat hágy el. A debreczeni vasárról indult hazafelé Tóth Imre hajdúhadházi kispazda. Utközben valami szabocsmegeyi gazda csatlakozott hozzá 4 lóval és ajánlotta neki, hogy kössék össze a lovakat és hajtsák együtt. Így is történt

A szabolcsi gazda, aki azt mondta, hogy Nyiregyházaán tul lakik, utközben elmaradt. Részeg volt és alkalmasint lefeküdt valahol Tóth Imre kereste, de nem találta, így aztán a négy ló nyakán maradt. Az ismeretlen nevű és lakhelyű szabolcsi gazdát a hatóság keresi.

Az eleven fákiya. Rémes tűzhálról értesíti lapunkat hajdunánási levelezőnk. A boldogtalan áldozat Csuka János nevű öreg ember. A beteges, rövidlátó ember a szalmafonáshoz szükséges szalmát tisztogatta a szobában. Közben pipára gyújtott és az égő gyufát a szalmára ejtette, amely hirtelen égni kezdett. Az öreg ember megijedt és el akarta taposni a tüzet, de rövidlátó lévén, ez nem sikerült. A szobát hirtelen ellepte a füst és a szegény rövidlátó nem látta az ajtót, amerre elmenekülhetett volna. Oltásközben tüzet fogott a ruhája is, úgy hogy mire segítség érkezett, az egész testén borzalmas égési sebeket szenvedett. Az alsó állkapcsán, nyakán, mellén, hátán, hasán, altestén, a lábán és kezén tele volt égési sebekkel, úgy hogy néhány órai szenvedés után meghalt. A szerencsétlen embert nagy részvét mellett temették el.

Varga László temetése. Megemlítettük már, hogy Varga László hajdudorogi görög katólikus lelkész, ki a költészettel is sikeresen foglalkozott, vasárnap 52 éves korában elhunyt. Az elhunyt hazafias papról- és temetéséről a következőket írja tudósítónk:

A boldogult sokat dolgozott egyházi érdekekben, különösen híve volt az egyházi magyar nyelvterjesztésnek s a naptár egyesítésének. Erdemeiért hatósága dorgókerületi esperessé, szentszéki ülnökké majd ez. kanonikká emelte fel. Vármegyénk bizottsági tagját, váro a képviselőjét s kollegiuma igazgatósági tagját, családja gondosférfjét és jó apát, barátai áldozatkész, önzetlen szerető társukat vesztették benne. Temetése az egész Böszörmény vezető értelmisége, hívei s a távol mesziről barátai rokonai vettek részt s a görög szertartás szerint 12 pap végezte felette a kesergő énekeket.

Andrássy Gyula grófok balesete. A balesetek krónikájában minden valószínűséggel egyedül álló a jelen eset, mely Andrássy Gyula gróffékkal történt meg e napokban Tiszaluczon. A gróf, kinek társaságában özv. Andrássy Tivadarné és Vay báróné volt, kocsin akart Tisza-Dobra jutni. Tiszalucztól a holt Tisza hidja közepéig szépen el is jutottak. A mint azonban a hid közepére értek, egy recscsenéssel a kocsit kettévált. Egyéb baj nem történt, minthogy ki kellett szállniok s Tisza-Dobig gyalog tették meg az utat.

Politikai híreink.

Budapest, augusztus 9.

A politikai kullszák mögül.

(Titkos alkudozások.)

Fentartással közöljük a Magyar Estilapnak ezen hírét, mely a kormány és Bánffy közötti állítólagos titkos tárgyalásokról rántja félre a leplet. Az érdekes hír így hangzik: Vasárnap délelőtt a kora reggeli órákban Bánffy bimbó utcza lakásán többek részvételével bizalmas tanács-

kozás volt, melyen Tarkovich államtitkár is jelen volt.

Tarkovich magával hozott egy kész elaborátumot, melyben részletesen benne voltak az új megegyezési alap pontozatai.

A katonai engedmények körül hosszabb tanácskozás folyt és abban meg is állapodtak, hogy azt kell javasolni a királynak, hogy azonnal adja meg a zászló- és jelvénykérdést a magyar kivánságokhoz képest, a nyelvkérdésben pedig adja meg a magyar nyelv fakultatív használatát a bírásokban és az összes magyarországi ezredekben a magyar ezrednyelvet.

A legutóbbi kérdésben egy formális módozatot találtak, mely megkönnyíti a király cselekvését és fölöslegessé teszi, hogy a korona a kérdésben egyenesen intézkedjék.

A mostani szabályok szerint ugyanis minden ezrednek az a nyelve, melyet a legénységnek legnagyobb százaléka beszél. A hadügyminisztérium az ezredek kiegészítését úgy fogja megcsinálni, hogy minden magyarországi ezredben a magyar legénység lesz a legnagyobb kontingens és így magától megoldódik az ezrednyelv kérdése, a nélkül, hogy külön intézkedésre volna szükség.

Ehez a tervhez Pitreich is hozzájárul és a királynak ajánlja az elfogadást.

Ha a családi tanács, illetőleg a király elfogadja az új alapot, Fejérváry, és ha vele nem akarnának tárgyalni, Tarkovich a válasz megérkezése után, tehát huszadika körül összeköttetésbe fog lépni a koalícióval és ennek az alapon újból fel fogja ajánlani a kormány átvételét.

Ha a koalíció ezt az alapot visszautasítja, Bánffy magáévá teszi és ezzel az alappal alakít kormányt, ha lehet pártot is a mostani hatvanhetesekből. — Ha nem lehet most erre az alapra többséget kapni, feloszlatja az országgyűlést és igyekszik választás útján új 67-es többséget teremteni.

Ha a koalíció az alapot elfogadja, Fejérváry azonnal visszavonul és gróf Andrássy Gyulát ajánlja utódnak.

Mi az ujság ?

Szobor egy élőnek. Tönnig észak-német kis városkában Esmarch professornak, a híres sebészdoktornak szobrot állítottak fel. Esmarch tanár még él és az idén töltötte be 38-ik évét. Az általános higénia előmozdításában és sok tudományos felfedezéssel nagy érdemei voltak, de hogy szülővárosa szobrot emelt neki már életében, annak valószínűen főoka, hogy Esmarch a német császár rokonát vette feleségül.

Tábornok a néni helyett. Angol lapban olvasható a következő igaz történet: Egy dúsgazdag amerikainak nagynénje Ausztráliában halt meg. A jó rokon nem akarta, hogy a néni porai idegen földben nyugodjanak és

azért intézkedett, hogy a holttestet küldjék haza. Megérkezett a koporsó, de amikor az amerikai felbontotta — öreg katonát talált benne fényes tábornoki ruhában. Rögtön telegrafált Ausztráliába és ezt a táviratot kapta:

— Tábornokot tartsa meg. Néni katonai tisztességgel eltemették.

Bacillusokkal pusztította el a feleségeit. Nowyorkból jelentik: Brooklynban a rendőrség igen veszélyes embert tartóztatott le a minap Carleton Frigyes személyében, aki legutolsó nejeinek halála folytán jutott a feleséggyilkosságok gyanújába. A legutolsó asszony az állkapocsmerevedés nevű szörnyű betegségben halt meg és az orvosoknak feltűnt, hogy nem tudtak valami pisztolytól vagy más hason szerszámtól való horzsolás nyomára akadni, mely a betegséget okozhatta volna, tehát nyomoztak. A nyomozás csakhamar kiderítette, hogy Carleton korábbi neje is ugyanebben a rémes és ritka kórban pusztult el. S ekkor fölmerült a gyanu, hogy Carleton maga tenyészette a rémes bacillusokat és ezeket valami itallal vagy étellel juttatta két neje szervezetébe. E gyanut megerősíti az a körülmény, hogy Carleton — mint kiderült — nagy előszeretettel foglalkozott bakteriológiai vizsgálódásokkal. De a gyilkosság vádjára még nincs elég bizonyíték és kérdéses is, hogy fog-e az ügyészségnek sikerülni a gyilkosság elkövetését meggyőzően bebizonyítani. A rendőrség már csaknem kétséget kizárólag megállapította, hogy Carleton különböző részeiben kilencz nőt vett feleségül. Ime a lista: Murray Helén John E. Candlos név alatt esküdt meg vele Nebraskában. — Andrews Jenniet Carleton Frigyes név alatt vette Yanktonban. — Michell Luciat Martinez James név alatt vette el Covingtonban. — Kettering Lulu; De Rodriguet név alatt vette nőül Rochesterben. — Cerier Rózát Martin Károly név alatt esküdt meg vele St. Louisban. — Kingrey Ettát Martinez E. J. név alatt vette el Alabamában. — Peterson Mille Cartir J. Ede név alatt élt vele Jersey Cityben. — Smith Jennie, akit Brooklynban Carleton E. Frigyes név alatt vett nőül és ki kevéssel azután állkapocsmerevedésben halt meg. — Gorman T. Mari, akit szintén Brooklynban vett nőül Carleton E. Frigyes név alatt s a ki szintén kevéssel azután „lockjaw”-ban pusztult el.

Egyházak és iskolák.

Egy év Debreczen iskolában.

Az értesítők nyomán.

Tanári kar. 12 rondes 2 helyettes és 1 tornatanító tanított az intézetben. Közülök 1 nek volt heti 18 órája, 2-nek heti 17 órája, 6 nak 16 órája, 3-nak 15 órája, 1-nek 11 órája, a mi átlag 16 órának felel meg. A mi összehasonlítva a másik két egyenragu intézet tanárainak 20—19 óras számmával, bizony nagy magasságban állanak még ez állami intézet tanítói felekezeti kollegáik felett, pedig az egyes osztályok népessége a középezt alig érte el. Az igazgatónak 5 órája volt. A tanári kar tagjai közül majdnem mind szerepeltek mint társadalmi emberek, de több jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki.

Az ifjuság statisztikája: Beiratkozott 244 növ, s ebből évvégére maradt 228. Ebből egy magántanuló az egyes osztályokra jutott az I. o. 27 II-ra 35, III-ra 41, IV-re 52, V-re 16, VI-ra 16, VII-re 18, VIII-ra 22 tanuló. Az osztályok népessége a középezt érte el. Magyar volt 227 év egy tót anyanyelvű. Vallásra nézve, izrelita 115, ev. ref. 58, róm. kath. 37, gör. kath. 8, evang. 8, gör. kel. 1, unitárius 1, debreczeni volt

106, vidéki 128. A tanulási eredményt illeti, volt 5 ált. jeles 5—2.19 százalék, jó 30—13.11 sz. elégséges 162—71.05 sz. javát 25—10.96 sz. megbukott 6—2.70 sz. — Tehát, a mint látjuk, a leggyengébb nővendék serege a reál iskoláknak volt, mert itt a hányad a jeleséknél 2.19, a kath. g. 5.97, és a ref. g. 9.5 hányadával szemben. A jó szintén kevesebb: reál 13.11 százalék, kath. g. 15.42 sz. ref. gim. 22 százalék. Már elégséges volt reál: 71.05, kath. g. 58.20, ref. 48.5, a javításnál: reál: 10.96, sz., kath. 13.15 sz. ref. 14.69 sz., a bukottak: reál 2.70, kath. 7.21, ref. 5.6 sz. Tehát a növendékek főállománya az elégségesre esik, míg a kath. gimnáziumnál a jó felé hajlik, a református iskolánál hátrazottan jó. A magaviseletben megagyezték, itt sem volt kevésbé szabályszerű, míg a jó osztályzatok száma 141, szabályszerű ig. 86 volt.

Az érettségi vizsgálatok a következő eredményt mutatják. A vizsgálatra jelentkezett 19 növendék. Jelesen érett: 1. jól 8, érett 7, javít 2 ismételt 1.

Rendkívüli tárgyakból is nyertek oktatást a növendékek. A latin nyelvet tanulta 28 tanuló a felső 4 osztályból, francia társalgó órára járt 31 IV. és V. o. tanuló. Gyorsírást 22 kezdő tanuló gyakorolt. Az önként jelentkezők éneket és zenét is gyakoroltak. Valamely modern nyelv tanítása itt még indokoltabb lenne, mint a másik két intézetnél, természetesen a reátermelt és önként jelentkező tanulóknak.

Ifjúsági élet.

Kezdjük a legérdekesebbet, a mely megérdemli, hogy a többi intézetek is megtegyék hozzá a kezdeményező lépést. Ez pedig a tanulók levelezése. Horvay Róbert dr. javaslatot előterjesztett indítványára elhatározta a tanári kar, hogy a kezdeményező tanár felügyelete alatt a külföldön régen gyakorlatban levő „tanulók nemzetközi levelezése” című intézményt kísérletképpen behozza az iskolába. Ennek az intézménynek célja, hogy két idegen országbeli, vagy idegen nyelvű intézet tanulói egymással leveleznek. Ennek pedig haszna egy a nyelvtanulásra, mint más nemzetek, vagy nálunk a nemzetiségek fiaihoz való közelítésre, megismerésre, s megbecsülésére, idegen, külföldi élet és intézmények megismerésére jelentékeny. Mert sokszor tartós barátság fejlődik a levelezésből s egymást felkeresik s így bővítik ismereteiket.

És a próba sikerült, a növendékek közül 15-en irtak az erdélyi német nyelvű iskolákba 32 levelet és 27 választ kaptak. Eredményül már 2 német tanuló jelentkezett, hogy a nagy szünetet itt akarja tölteni a magyar nyelv teljesebb elsajátítása céljából. Sőt a hegyesrendi főgimn. 7 növendéke is levelezett már, de erről még az előbbi értesítő nem szól.

Mindenesetre megszivlelendő és üdvös ez a kísérlet nálunk s óhajtható volna, hogy az iskolák egyes lelkesebb tanárai érdeklődjenek az ügy iránt. Mert az ilyen tanári felügyelet mellett folytatott és mégis érdeket lekötő munka nemesebb foglalkozás ifjaink számára, mint sok más nem nekik való kedvtelés. Az idejüket is leköti és érdeklődésüket is fokozza.

(Folytatjuk.)

Tanítónyomor. Szabó Márton mezőtelki református tanító szomorú kérvényt intézett Ö Felsőségéhez. A kérvényben előadja, hogy már több, mint egy éve idegbeteg, se rokona, se támogatója nincs, tanítói fizetéséből alig tud megélni, kéri tehát a királyt, hogy betegségén és nagy szegénységén évi 400 korona segélyvel enyhítsen. A kérvényt Biharmegye alispáni hivatala felküld a kabinetirodához.

UJDONSÁGOK.

Uri angol társaság Debreczenben.

Folyó hó 16-án egy nagyobb társaság, a politechnikai club indul el Londonból, hogy megtekintse Magyarországot.

A magyarok nagy barátja Shrubsole ur vezeti őket, velük jön Bovill az „Echo” szerkesztője, Mac Donald asszony, több londoni lap és a „Hungary” levelezője, továbbá Vialls Alicia angol költőnő a „Daily News” levelezője.

Berlinen, Boroszlón keresztül az oderbergi vasuton érkeznek. Legelőbb Tátralomnicon pihennek meg, honnan nagyobb kirándulásokat tesznek a Magas Tátrába.

Barlangliget után a dobsinai jégbarlang megtekintése következik. Olyat ugy sem láthatnak az egész világon. A legmelegebb nyári napon, ha leereszkedik az ember ebbe a barlangba, a leggyönyörűbb jegesvidékben gyönyörködhetik. A jéghegyekről a villanyvilágítás visszacsapódása mellett templomok, szöszékek, függönyök, kertek jégvirágból láthatók. A barlang nagysága mintegy 25.000 négyzet méter, melyből mintegy 11.000 métert a legmelegebb nyári időben is korcsolyázásra lehet használni.

Dobsináról visszamennek a Tátrába, még pedig Tátrafüredre. Onnan vasuton Eperjesre utaznak, hogy a közelben fekvő világhírű vörös vágási opálbányákat megtekintsék.

Eperjesről Kassára utazik a társaság, hogy megtekintse a 13-ik századbeli Erzsébet-katedrálét, melynél szebb gót épület nincs Magyarországon.

Kassa után következik Debreczen. Miután ez a város a magyar protestánsok metropolisza, úgy intézték, vagyis rendezték be az utjokat, hogy ide augusztus 27-én érkezzenek, mert részt akarnak venni a vasárnapi istentiszteleten.

Az utazó társaság magyarországi intézője Golonya Jenő, a „Hungary” szerkesztője irt is már Kovács József Debreczen város polgármesteréhez és felkérte, miszerint odahatni sziveskednék, hogy a fogadtatásuk olyan legyen ezen uri vendégeknek, hogy már a megérkezésük alkalmával a legjobb impressiókat kapják a legmagyarabb és legprotestánsabb városról.

Debreczen városának meg is kell mutatni, hogy él még benne a régi vendégszeretet. Jelenleg is tudjuk, kik látogatnak el hozzánk, mint tudtuk most két éve, mikor az angol gazdákat fogadtuk érdemük szerint, a kik az utazásukról kiadott könyvükben a legmelegebben Debreczenről emlékeztek meg? A társaság pontos megérkezését sürgőnyileg fogják tudatni a polgármesterrel.

Addig lehetne egy fogadó bizottságot összeállítani, mely a tanács ve-

zetése mellett tegyen meg mindent, hogy angol jó barátaink láthassák, miszerint nem pazarolják méltatlanokra szeretetüket.

A Hortobágy megtekintése is benne van a programban. Azt már a rendező bizottság határozza meg, hogy ilyen szomorú állapotában érdemes-e a vendégeket kivinni a Hortobágyra? Nem jobb lenne népünnepélyt rendezni a „mentők” javára a Nagyerdőn?

Mindenesetre jobban éreznék magukat a hűs erdőben, mint a forró Hortobágyon.

A villatulajdonosok rendezhetnének a Dobosban mulatságot.

Hadd lássák az angol missek és lordok, hogy milyen szép leányok teremnek Debreczenben. — Ha pedig „Bostont” kell jarni, ők sem tánczolják jobban, mint Debreczen arany ifjúsága.

Még van idő a rendezéshez, csak ember kell a gátra. Ott van a legjobb rendező, a mi kedves városi főjegyzőnk!

Hires tánczos és rendező volt hajdinában Debreczen után következik a „beautiful” a gyönyörű Budapest, hol öt napot szándékoznak tölteni. A balatoni szép vidék megtekintése után Aécson, Kölnön keresztül a Rajna vidékét látogatják meg, tehát lesz elég alkalmuk összehasonlításokat tenni, s ha sok helyen szebb dolgokat látnak is, finomabb szokásokat stb. csak egy ne legyen külömb sehol, mint Debreczenben, a vendégszeretet.

— **Személyi hir.** Domahidy Elemér főispán szerdán délután hazautazott szatmár-megyei birtokára.

— **Tatár Gusztai a Gotterhaltellen.** Tatár Gusztai a Debreczenben is jólismert, egykori debreczeni vendéglős, jelenleg Kaposvárott tart fent nagy vendéglőt és országos példát mutatott a magyar vendéglősöknek, hogy viselkedjenek, ha a helyiségökben a Gotterhaltével akarják a levegőt rontani. Mivel Debreczenben hidegvérű közönnyel szoktak fogadni és a hasznért tünni az ilyen a magyarhaza elleni osztraktüntetést, közöljük, hogy a Kaposvári ujság, mit is Tatár Gusztáv követendő példás magyar eljárásáról:

Az itt állomásozó hadseregbeli tisztek augusztus 18-án banketet akartak rendezni a király születés napja alkalmából. E célból érkeztek Tatár nagyvendéglőssel. Megállapodtak a banket dolgában, amikor a vendéglős kijelentette, hogy csak úgy áll a megállapodás, ha a banketten a helybeli magyar cigányzenekar játszik és nem a katonabanda, mert ő azt nem engedheti meg, hogy helyeségeiben a Gotterhaltet huzzák. A közöshadseregbeli tisztek ez okból augusztus 18-án nem fognak a Tatár vendéglőjében banketezni.

— **Booskai-szobor Nyárádszeredában.** Nyárádszereda hazafias közönsége szobrot emel a hős magyar vezérnek, kit ott választottak meg erdélyi fejedelmévé. A szobor már kész és öntés alatt van, valószínűleg már a jövő hónap közepén leleplezik. Készítője szekely művész: Horváth Géza marosvásárhelyi származásu ifju szobrász. Horváth Nyárádszeredában tartózkodik, hogy

ott a szoborbizottsággal a leleplezés napját az ünnepség részleteit megállapítsák... Bocskai gazdag hajdúi pedig még mindig csak a tervezgetéseknél tartanak. Elég szegénységi bizonyítvány ez a — haláról.

Adomány a kis Szána-lánynak.

A szerencsétlen, kis nyomorék Szána-lány részére M. N. 2 koronát küldött lapunk kiadóhivatalához. Mikor az ismeretlen maradni óhajtó emberbarát adományáért köszönetet mondunk, kérjük a jólelkű olvasók további adakozását, hogy a szegény gyermek annyi ideig maradhasson a Félix fürdőben, amíg ki nem gyógyul teljesen.

— **Nagybeteg ujságitró.** Szerdán délelőtt az Emke-kávéházban olvasták a lapokat Lőrinc József, a Debreczeni Reggeli Ujság felelős szerkesztője, amikor hirtelen lefordult a székről és ájultan terült el a padlón. A kávéház személyzete nagy nehezen eszméletre térítette, majd orvost hívtak, aki hazaszállította a lakására. Mint részvétellel értesülünk, a rokonszenves ujságitró szelvése érte. Lakásán ápolják.

— **A debreczeni ezred Biharmergyében.** A 39. gyalogezred újabb terv szerint gyakorlatra megy a rezervistákkal együtt és szeptember elsejéig Nagy-Maros, Beel és Rogoz környékén tábori sátrakban fognak lakni. Szeptember hó elsején Lippára mennek s a tűzértséggel együtt 6-án lesz a harcászati lögyakorlat. Onnan Lugos és Facset környékére mennek, ahol nagyobb gyakorlatok lesznek. Szeptember 12-én lesz a lefuvás és 14-én vonatoa érkeznek vissza Debreczenbe.

Hasihagymáz Debreczenben.

Az utóbbi időben nagyon aggodalmas arányban jelentkeznek a hasihagymázban való (tifusz) megbetegedések Debreczenben. A legutolsó 3 nap alatt 8 ember betegedett meg. E nyolc eset közül a szerdai napra esik. Ugyancsak szerdán halt meg Györi Pál Darabos utca 21. sz. a lakos is hasihagymázban. A veszedelmes betegség oka a rosz ivóvíz.

— **Halálozások.** Szóke Mihály ev. ref. 75 éves, Lőrincz József ev. ref. 17 hónapos, Györi Pál r. kath. 32 éves, Kun Julianna ev. ref. 4 éves, Kohn Emma izr. 14 éves, Gerőczy Sandor ev. ref. 12 hónapos.

— **Szerencsétlenség az állomás.** Szerdán délelőtt Varga Lajos vasúti munkás és Rosenberg A. és özvegyének egyik alkalmazottja szorgalmasan csomagolták ki az egyik teherkocsit. Munkaközben mindketten felmentek a kocsitetejére. Innen lezuhantak. Súlyos sérülésükkel, amint ezt az állomás főnök a rendőrség bünygi osztályához intézett átiratában közli, Varga Lajost a kórházba szállították, a Rosenberg emberét pedig a Kerekesfele telepen ápolják.

— **Érdekes jubiláris előadás a Sidoli-czirkuszban.** Sidoli Cásár náunk az 1875 évi debreczeni lapokat ma bemutatta, melylyel igazolta, hogy 1875. augusztus 24-én ő mint gyermekjockey megboldogult atyjánál először lépett fel, s most 30 év múltán mint igazgató és e szép vállalat tulajdonosa ismét Debreczenben van. Ez alkalmat megragadták Sidoli barátai és személyzete és most tiszteletére 30 éves jubileumot rendeznek. Ezt tudatták Sidoli igazgatóval, ki készségesen vállalkozott arra,

hogy szombaton augusztus 12-én hajlandó 60 kitünően idomított lóval bemutatni eddigi sikereit. Ez érdekes jubiláris előadásra most nagyban készülnek a czirkuszban. Fényes pompával akarja a személyzet megülni e ritka alkalmat. Reánk debreczeniekre azért bir különös érdekességgel ez az emlékűnnep, mert Sidoli Cásár igazgató özelett 30 évvel épen itt kezdte meg nyilvános szereplését atyja akkor is már jóhírben álló lovardájában. A Sidoli czirkusz összes személyzete buzgalkodik most azon, hogy Sidoli igazgatónak szombaton augusztus 12-én kollektív estély és a közönségnek felejthetetlen emlékezőadást nyújtsanak. Mint értesülünk nagyszabású ünnepély keretében szép ajándékkal fogják meglepni az ügyes igazgatót, ki tagjai osztatlan szeretetében részesül.

— **Egymillió falragasz.** A szociáldemokrata párt vezetősége kimondotta, hogy egy millió apró falragaszt ad ki, amelyeken csupán a pártnak egy egy ismert jelmondata lesz, mint pl.: Nem lesz addig nyugalom Magyarországon, míg az általános, titkos választói jog törvénybe iktatva nincs. — Jogot a népnek! — A kinek nincs joga, annak hazája sincs! Ezt a millió falragaszt egyelőre meghatározott napon fogják a vidéki városokban kiragasztani.

— **Hazafias köszönetnyilvánítás.** Mindazon dalköröknek és testületeknek, kik szíves megjelenésükkel illetve, közreműködésükkel ünnepélyünk fényét emelték, köszönetet mondani és elismerésünket e helyen is kifejezni elöngedhetetlen kötelességünknek ismerjük. Különösen elismerést érdemel az „Egyetértés” önképző-, dal- és zenegyűlés nagyszabású elnöksége, ki is nagy önzékenységgel engedte át az ünnepély tartamára az egyület zenekarát, amely hazafias nótákat adott elő a menetben. Fogadják hálás elismerésünket tehát a fentemlített a főiskolai ifjúság nevében. Debreczen, 1905. augusztus 10. Hazafias üdvözléssel. Az augusztus 2-iki ünnepély rendezőbizottsága.

— **Templom papirból.** A járókelő közönség figyelmét a versenyáruház kirakatában érdekes munka vonja magára. Papirból készített templom ez, igen ügyesen megépítve. A helybeli kézügyesítő egyesület egyik volt növendéke, Szekeres József készítette. Hogy slöjdoktatás ily önálló munkálkodásra képesít, ily határozottan helyes irányban fejti ki a szunnyadó tehetséget, készséggel konstatáljuk. Az érdekes kis munka érdemes a megtekintésre.

— **Kutyamarás.** Lusztig Mór piacutca 73. sz. a. borkereskedő panaszt tett a rendőrségen, hogy Tóth János házmester kutyája Grünfeld József 12 éves rokonát megharapta.

— **Romlott dinnyét vásárolt.** Csáki Jánosné Arany János utca 21 szám alatti lakos panaszt emelt a rendőrségen Szilágyi János ellen, akitől 100 darab romlott dinnyét vásárolt. A debreczeni piacra így kerül a méreg és a jó bolond közönség drága pénzen vásárolja magának a betegséget.

— **Újabb lopás a czirkuszban.** A napokban adunk hírt arról, hogy a Sidoli-féle czirkusz három kocsisát meglopta Kaszinczi Szaniszló szerelő, aki ellen Glosz Ármán czirkuszi pincézert panaszt szerdán, hogy éjjel, míg ő aludt, 22 korona értékű ezüst óráját lánczostól ellopta. A ragadós kezű szerelő most már négy rendbeli lopás miatt kerül vád alá.

— **Büntény a rendőri fogházban.** A debreczeni rendőrség bünygi osztályán levő fogházban rémes büntényt akart elkövetni Kondor Jánosné Gál Zsuzsa nevű 24 éves züllött életű, a szatmármegyei Penészlak község illetőségű asszony, akit csavargásért 30 napi elzárásra, a város területéről való kitiltásra és hazatolonczolásra ítélték. A romlott lelkű asszony jelenleg áldott állapotban van és bünyös módon akart szabadulni magzatától. Előbb felmászott a magas vasrostélylyal elzárt ablakba és onnan ugrott le többször. Mikor látta, hogy ez nem sikerül, a fogolytársnőivel megtapostatta magát, úgy hogy belebetegedett. Oly rosszul lett, hogy szerdán délután be kellett szállítani a kórházba, ahol súlyos betegje a saját bünyének. A rendőrség az elvadult asszonyi állat és bünytársai ellen a vizsgálatot megindította.

— **10 új tag** mutatkozott be tegnap este az „Arany Bika” mulató színpadán a zsufozásig megtelt helyiség közönsége előtt. Legnagyobb sikert mindannyi közt Sobosy, a világhírű mimikus aratta páratlan ügyes imitáló képességével és hírnevesebb művészi és politikai személyek alakításával. Nagy tetszést arattak Hortley nyújtóművész, Little Karabin akrobata és Bella Jaquson néger nő eredeti tánczaival.

— **Meglopott bankszolga.** Tóth József bankszolga panaszt tett a rendőrségen, hogy Széchényi-utca 1. sz. a. lakásából ismeretlen tettes 20 korona értékű kettős fedelű ezüst óráját ismeretlen tettes ellopta. A lakás kívülről be volt zárva, de a kulcsot benne hagyták, így a tolvajnak könnyű dolga volt.

— **„Antidol” a legjobb gyógyszer:** fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belélegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla; kérdezze ismerőseit, hogy „használta e már az „Antidol”, a mely egyszerű hatásáért már arany éremmel is ki lett tüntetve? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér és 35 ször mulasztja el vele fejfájását. Kapható Debreczenben Mihalovits J. Muraközy László, Grósz Nagy Ferencz, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerész uraknál.

— **Czélyszerű menyasszonyi és alkalmi ajándék tárgyak, háztartási különlegességek, gyermekjátékok és műiparuk, igen olcsó szabott árak mellett Mentse Henrik újdonságok áruházában szereshetők be a legelőnyösebben.**

— **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszaru gyógyszerészertár.

Czigány a szerelméről.

(Beszélgetés Rigó Jancsival)

A világszép hercegasszony barnaképi trubadurja legutóbb Arad érdeklődésének középpontja. Kit ne érdekelt volna Rigó Jancsi, az asszonybolondító, a csodálatos hódításokkal dicsekedő Faraó ivadék? A Kassvendégig zsufozásig megtelt híres aradi szépségekkel, akiken az összes bajszu czigány fáradtan legeltette immárom megtört fényű szemeit. Tarka életének legérdekesebb epizódjára, a hercegnővel való szakítására nem a legszívesebben emlékezik vissza a kalandos multu czigány.

— **Hogyan hatott önre — kérdezte**

munkatársunk — a hercegaó érzelmeinek váratlan megváltozása?

— Sehogy felelt Rigó — így van jól, ahogy van.

— Hát nem szereti már?

— Nem hát. Azon már túl vagyunk. Különb — szól Rigó, miközben kezével legyintett — az már egészen a múlté.

Majd legfrisebb szerelmére, egy berlini grófleányra került a beszéd sora.

— Abból, kérem, egy szó sem igaz.

— De hiszen arról regél a fáma, hogy a grófnő elhagyta hazáját és most együtt utazgatnak.

— Ezt most halom először. Az egész história teljesen alaptalan híresztelés.

Jókedvűen beszélt el, hogy sífoki hangversenyén alig látott egy két asszonyt. Pedig csak úgy sajgott a szíve utánuk. Csakhamar kiderült, hogy a nők elmaradásának az volt az oka, hogy a férjek megtiltották az asszonyaiknak levélben, táviratban, hogy a hangversenyen megjelenjenek. Különb Rigó januárban elhagyja Európát, szívdialainak hazáját és végleg kiköltözik Amerikába.

Házitolvaj káplán.

(Egy lelkész megdöbbentő eltévelyedése.)

Budapest, augusztus 9.

Dr. Horák Ede rk. káplánt, aki néhai Tóth Géza, az „Adria” folyam és tengerhajózási részvénytársaság volt vezérigazgatójának családjától 100.000 korona értékű ékszer ellopott s azután megszökött, mindenfelé keresi a rendőrség.

A lopás Erdőtarcsán történt, ahol legelőször egy értékes arany keretbe foglalt szivarszipka eltűnését vették észre. Ezenkívül elveszett egy ezüst szivarka tárcza is, a mely Tóth Tihamér tulajdonát képezte. Ház kutatást tartottak, de az eltűnt tárgyakat nem találták meg. Folyó hó 18-án Tóth Tihamér, amint véletlenül nevelőjük, dr. Horák Ede káplán szobájába lépett, hirtelenében észre vette, hogy az elveszett ezüst szivarkatárcza a káplán egyik ládájában van.

Tihamér e felfedezés után azonnal értesítette bátyját, dr. Tóth Elemért, a ki leg nagyobb meglepetéssel hallotta a hírt. Ezután mindketten átkutatták a káplán holmiját, a mely között megtalálták a szivarszipkát is.

Dr. Tóth Elemér első felháborodásában azonnal elbocsátotta a káplánt s csak azután gondolt arra, hogy a hülsen nevelő esetleg más tárgyakat is lophatott, melyeket gondosan elrejtett. Eppen ezért jónak látta mégis a tolvaj papot egyelőre büntetlenül futni engedni, hogy azután annál inkább gyanútlanul megfigyeltethesse.

Még aznap rájöttek arra, hogy a káplán ékszereket is lopott, a melynek értéke 800 korona. Ez újabb felfedezés este történt s Tóth Elemér dr. másnap már f. hó 19-én megtette a följelentést dr. Horák Ede ellen. A rendőrség nem fogadhatta el a följelentést, mivel az nem Tóth Gézánétól eredt.

Ekkor táviratilag értesítették Tóthné, aki Wiesbadenben nyaralt s csak ez alkalommal szerzett első ízben tudomást a Káplán bűnös cselekedetéről. Tóthné azonnal megtette a följelentést a tolvaj káplán ellen, mar a rendőrség megindította utánna a nyomozást, mivel közben ismeretlen helyre tűnt el.

Ez idő alatt történt azután, hogy a vagyon leltározásánál 100.000 korona érték hiányát állapították meg. A gyanu rögtön Horákra irányult s be is bizonyosodott, hogy a nagymennyiségű ékszer csakis ő lopta el. Mindez gyors egymásutánban történt és a rendőrség a legszélesebbkörű nyomozást indította meg, hogy a tolvaj káplánt kézrekerítse! A székesfehérvári rendőrség dr. Horák Ede káplán ellen a következő körzvényt adta ki:

Dr. Horák Ede szakolczai szül. 30—32 éves rk. áldozárpap özv. Tóth Gézáné kárára mintegy 100.000 kor. értékű ékszer ellopott, azután megszökött. Tartózkodási helye ismeretlen. Személyleírása: 170 cm. magas, kissé zömök termetű, arcza kerek, telt, haja rövidre nyírt barna, szemöldöke barna, kissé tótosan beszél. Befelé fordult lábnyomokkal jár. Letartóztatandó.

TÁVIRATOK.

Gubics Zsigmond pásztori levele.

Kassa, augusztus 9. Gubics Zsigmond kassai püspök Bazel fürdőben nyaral. Ma pásztorlevelet intézett a híveihez. E levélben kritika alá veszi a hazai politikai állapotokat. Többek között azt írja, hogy egy nemzetsem lett még boldoggá hangzatos jelszavak árán. Kivánatos, hogy szünjék meg a mai felizgatott hangulat. Oda kell törekedni — írja — hogy a mesterségesen felizgatott szenvedelmekkel vegyes hangulat lecsillapítsék. Magyarország a jog és törvények hazája.

Végül utasítást ad papjainak, hogy az uralkodó, a legjobb király születésnapján fényes ünnepségeket rendezzenek.

Álhirék Bánffy és Tarkovichról.

Budapest, augusztus 9. Némely lap hírt adott arról, hogy Tarkovich államtitkár Bánffyval politikai dolgokról tárgyalt. E tárgyaláson ott volt gróf Dégenfeld József a tiszántuli egyházkerület főgondnoka és Baksay Nándor püspök is. A tárgyalás nem politikai dolgokról folyt, hanem az amerikai egyházakról.

Megkötik a kereskedelmi szerződéseket.

Bécs, augusztus 9. A számon ferenczia ma tovább folytatta tárgyalásait. A tárgyaláson jelen voltak belga, az orosz, német kormány képviselői is. Augusztus 15-én Fejérvary Bécsbe jön, hogy a kereskedelmi szerződések ügyében a külügyminiszterrel és az osztrák miniszterelnökkel végleg megállapodjék.

Pestmegye és a kormány.

Budapest, augusztus 9. Pestvármegye 65-ös bizottsága Pronay báró elnöklete alatt ma ülést tartott, amelyen a kormány megsemmisítő rendelkezésével és az intó szózatával foglalkoztak. A bizottság éles kritikát mond a kormány rendelkezéseiről. E kritikát külön köirat alakjában az alispán közölni fogja a törvényhatósági bizottság tagjaival.

Az uralkodó és az orosz attassék.

Bécs, augusztus 9. Az uralkodó ma fogadta a tisztelegő orosz attassékát. Velük szívesen tárgyalt és kijelentette, hogy örömmel látná, ha a háboru az oroszok győzelmével végződne. Ezt szívből óhajtja.

Mameluk nyilatkozat.

Budapest, augusztus 9. Krausz Gyula a főrendiház tagja Balatonfüredről levelet intézett Podmaniczky báróhoz, amelyben üdvözli Tisza gróft czikksorozata és nyilatkozata alkalmából s kívánja a szabadelvűpárt győzelmét.

Orosz-japán háboru.

Odessza, augusztus 9. Jancsenszkó államtanácsost nejével együtt letartóztatták és sürgősen száműzetésbe küldték. Oka ennek az, hogy a jogokat követelő népgyűlés határozatait végre akarták hajtani.

Pétervár, augusztus 9. A japánok ma egy nagyobb orosz hadsereget bekerítettek. Kétséges az állapot, vajjon az oroszok e veszedelemből megtudnak-e menekülni.

Törvény a választójogról.

Budapest, augusztus 9. Beavatott körökből kiszivárgott, hogy az általános választói jogról szóló törvényjavaslat közelesen elkészül. A kormány részéről kiküldött szakférfiak külföldi utjukról augusztus végén érkeznek haza.

Osztrákok a magyarokról.

Bécs, augusztus 9. Egyik jelesebb osztrák politikus ma a magyar küzdelemről kicsinyesen nyilatkozott. Szerinte Magyarország nincs abban az előnyös helyzetbe, mint 1848-ban volt, ezért nem látja tanácsosnak a küzdelmet tovább folytatni. A közösség pedig csak Magyarországra jobb.

Sopronmegye az alkotmányért.

Sopron, augusztus 9. Sopron vármegye mai közgyűlése a darabont kormánytól adót, katonát megtagadott. E határozatát megsemmisítő miniszteri kéziratát már előre visszautasítja. Azt semmisnek és törvénytelennek jelentik.

Angol-francia barátkozás.

Gowes, augusztus 9. (Reuter.) A két hajóraj tisztjei a délelőtt folyamán látogatást tettek kölcsönösen egymásnál, azután végig nézték a versenyt, a melynek díja a király serlege volt. A díjat Dunrawens lord Carriad nevű jachtja nyerte meg. A tisztek egy része a királyi hajóraj reggelijén vett részt. Délután kerti ünnepély volt az East-cowesi kastélyban. A francia tengernagyok és kapitányok a tengernagy yachton ebédelték. Este a Jaureguiberrya nagy bál volt.

Az amerikai sárgaláz.

New Orleans, augusztus 9. Ma 40 újabb megtegedés és négy haláleset fordult elő a sárgaláz következtében. A legközelebbi napokban a liverpooli közkörház Poss és Boice nevű tanárai ideérkeznek, hogy résztvegyenek a járvány megszüntetésében.

Harc Kréta szigetén.

Kánaa, augusztus 9. (Reuter.) A felkelők hatalmukba kerítették a castelli vámházat és meg akarták akadályozni, hogy a Chrabry nevű orosz ágyunaszád egy csendőrcsapatot partra szállítson, a mely a vámház védelmére odaérkezett. Erre az ágyunaszád 120 ágyulövést tett a falúra és elpusztította azt. A felkelők, a kik két orosz tengerészt megsebesítettek, végre is kitérték a fehér lobogót.

Az oroszok nem engednek.

London, augusztus 9. A Daily Telegraph levelezője, a ki Wittét Portsmouthba kísérte, hosszabb jelentésben számol be lapjának a békekérdésről szóló orosz véleményéről. A levelező kifejti, hogy Oroszország határozottan visszautasít bármely badikárpótlást és nem hajlandó valamely orosz területet átengedni, beleértve Szachalin szigelőt is.

Lázadás Marokkóban.

Páris, augusztus 9. A Petit Parisien jelenti Oranból, hogy a maghzennek 2000 főnyi lovasságát s jelentékeny számu gyalogságát Buhamara trónkövetelő csapatai az Alan Sidi-Meliki csatában teljesen megsemmisítették. Odjeda helyzete ennél fogva igen veszélyes.

Az oroszok hadisarcza.

Páris, augusztus 9. A Matin azt a hirt közli, hogy Oroszország állítólag azt a javaslatot fogja tenni Japánnak, hogy adja vissza Oroszországnak pénzért Szachalint. Ezáltal a pénzbeli hadikárpótlás kérdése is megoldást nyer.

Közgazdaság.**Terményfőzde.**

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1905. augusztus 9.

Készáru 5-10 fillérrel magasabb, határidők zárulnak.

1905. októberi buza	16.10.—12
1906. áprilisi buza	16.56.—58
októberi rozsa	13.06.—08
1905. áprilisi rozsa	—
októberi zab	12.10.—12
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	13.12.—14
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905 augusztusi repce	24.20.—40

REGÉNY-CSARNOK.**Kisértet-látó.**

52 — Amerikai bűnügyi regény. —
Ki a bűntárs?

Neckett lehajolt a megkötözött emberhez, hogy szavait megértesse, de az önkívületi állapotában össze-vissza beszélt.

Pillanat alatt tisztában állt előtte a helyzet. Tehát ez az ember nem egyedül hajtotta végre a rablógyilkosságot? Bűntárs is van, akinek eddig semmi nyoma.

Vagy csak hazugság az, amit Kedgick mondott és csak azért mondta, hogy őt félrevezesse? Elmenjen most a Kedgick lakására és ha ott senkit sem talál, mire ide visszatér, hült helye lesz a gyilkosnak is? Ez az utolsó kísérlete talán Kedgicknek a szökésre?

Ekkor megint eszébe jutott a Biddy levélfogalmazványa, amelyet az este olvasott és nem tudta, hogy kire vonatkozik. Hát a Kedgick bűntársára vonatkozik? Hát ha ennek a levélnek a következménye a Biddy ellen elkövetett rablógyilkosság?

Meg kell e titkot fejtenie még ez éjjel. A drága időt nem szabad elvesztesenie. Kedgicket még jobban megkötözte, azután bezárta a lakás ajtaját és eltávozott. Az utcán a legelső rendőrnek utasítást adott, hogy menjen fel a lakásába és őrizze addig ott a megkötözött embert, míg ő visszatér.

— Gyilkosságot követett el az illető, jól vigyázzon rá — adta ki az utasítást a

rendőrnek Neckett és a Kedgick lakása felé indult.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

B. R. Hát az államsegély ügye? Meg se emlitette, pedig szeretné olvasni is az utitárs, aki erre vonatkozólag várja a választ.

K. S. Hétfőn beküldött levelét kézhez juttattuk minden jelzés nélkül.

Nyiltér. *)**Nyilatkozat.**

Tudomásomra jutott, hogy nevem és czéggemmel vissza élve valaki czéggem alatt börze ügyleteket köt.

Mivel én soha börze ügyleteket nem kötöttem és kötni szándékomban sincs, senkit ilyen ügyletek kötésére meg nem biztam, az ebből eredő következményekért semmiféle felelősséget nem vállalok.

Debreczen, 1905. augusztus 8.

Kuczik Gábor utóda
DEBRECZENI LAJOS

szalonna-, zsír és füstölt húsneműek nagykereskedése

Debreczen.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül

leszállított áron

árusítunk

Mosó zephir, Kreton,
Ruhavászon, Etamine
és Batistokat.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni.

NAPERNYŐK

az előrehaladt idény miatt

bámulatos olcsón

szerezhetők be

Első debreczeni
Ernyőgyár

raktárában

DEBRECZEN, Piacz-utca 50. szám.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni.

Ritka alkalom!

a t. földművelő gazdák figyelmébe
Kiválóan olcsó vetőgépek
beszerzésére.

Ezennel közhírré tétetik, hogy **f. hó 14-én, hétfőn d. e. 10 órakor** a baromvásár bejáratánál önkéntes árverés alá bocsájtatnak 3 drb 13 soros és 1 drb 15 soros használt, de tökéletesen javított olyan mint az új merítő korongos sorvetőgép, továbbá 2 drb 15 soros tiszta új ugyancsak merítő korongos Hungária rendszerű sorvetőgép.

Debreczen, 1905. aug. 7.

A Kühne E. bizományi raktár
kezelősége.

Hétfőn, augusztus 14 én, visszavonhatlan utolsó előadás.

Még csak 4 napig.

CIRCUS Sidoli Cäsar

a Vásártéren.

Ma csütörtökön, aug. 10 én este 8 órakor

Ujdonsági estély.

~ Kizárólag új műsor. ~

Uj! Először Uj!

Arkádiai vár.

Keleti némajáték 4 jelenetben, a circus összes személyzete által, 35 lóval. Rendezi és beosztotta Pedoni Renato kir. olasz udvari ballet mester.

~ KÉT KELETI BALLET. ~

1-ső jelenet: A honfi születési ünnepe. — 2-ik jelenet: a szultán palotájában. — 3-ik jelenet: A zászló eskü. 4-ik jelenet és vége:

== Arcadi vár bevétele. ==

A némajáték 9³/₄ órakor kezdődik. Ezt megelőzőleg 15 legujabb, legjobb szám a többek között.

Uj! Először Uj!

Motho-Phoso.

Gép? Ember? Baba?

A huszadik század legujabb ujdonsága.

Naponta nagy tetszésnek örvend

A fehér lovas
(Le Chevalier blanche).

Uj! Itt először Uj!

Egy manőver lovas nélkül

8 fekete lóval.

Legujabb eredeti idomítása Sidoli Cäsar igazgatónak.

Jegyek előre válthatók: Borsos Kata műiparáru üzletében, Városház-épület.

Részletes műsor este a Circusban.

Buffet a Circusban.

Holnap Pénteken, augusztus 11-én este 8 órakor

Nagy jótékonyági előadás

az alakítandó mentőegyesület és a Kossuth-szobor javára. — Gála műsor.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér. — **Vidéki indakozásná tessék válaszbélyeget csatolni.**

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögéskor a legjobb csukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai csukraszda, Jósa és Jóna drogueriájában.

24 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölesön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piacz-u. 34. **Új fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árak. Villa nyos csengő berendezési vállalat.

„**Boldogságra vágyónak**“ levele van a kiadóba.

Egy szép irással rendelkező irodai teendőben jártas megbízható fiatal ember egész napra Dr. Kardos Samu irodájában azonnali alkalmazást nyer. Gépirást tudók előnyben részesülnek.

Deákok részére teljes ellátást adunk. Czim József kir. herceg-utca 38. szám.

Villamos osengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjótányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L.** debreczeni első Elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. szám

az udvarban.) Villamos felszerelések, zseblémpák, kerékpárok és alkatrészek raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. év termésti ménes fehér rizling és bakato faju szőlőkből összezsűretelve, úgy hordóként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitünő minőségű jutányos árak mellett **Székelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

Pénztáros kisasszony, ki kereskedelmit végzet felvétetik, ki már kereskedésben volt előnyben részesül. Czim a kiadóban.

Pénzkölcsön azonnal 4, 5, 6 százalékra mindenkinek minden összegben adósevelekre, váltókra, kötvényekre, életbiztosításokra, zálogtárnyakra, részlet visszafizetésre is. **G. Löllhoffel, Berlin W. 35.** Visszbélyeg.

Két szép, márványlapos, éjjeli szekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Sendelje meg 1 koronáért 1 hónapra a Debreczeni Független Ujságot, akkor megkapja ingyen a december elején megjelenő 320 oldalra terjedő nagy képes naptárunkat.

Tüdő- és nyakbetegek, asthma- és gégebajosok! A ki tüdő- és gégebajától, még a legüdütebbeket is, a ki asthmájától, ha még olyan régi és gyógyíthatatlannak látszik, egyszersmindenkorra meg akar szabadulni írjon e cimre: **A. Wolffsky Berlin N. Welszenburgerstrasse 72.** A köszönetnyilvánítások ezre garantiát nyújtanak módja nagy gyógyerejének. Körülírás ingyen.

Örökre adnám 17 hónapos szép, egészséges kis fiamat, mivel szegény cseled leány vagyok és a gyermeket eltartani nem tudom. Czim Borz u. 28. Papp Istvánéknál.

Hegedülni legjobban és legolcsóbban tanítok. Házaknál vagy saját lakásomon is. Czimem Arany János utca 59., ajtó 5.

Ugyes rőfös kereskedősegedet keresek nagyobb vidéki divatüzletbe. Czim a kiadóba.

A nyári idényből

visszamaradt áruk

leszállított árban

árusítatnak el.

Szerb vászon mtr 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batisztok. Zepfirek, Delinek stb. Dus vászlasztékban Női esernyők 110-től Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

OLCSÓ ÁRBAN

árusítatnak el.

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza palota.

Legjobb bajuszodró a híres **DEBRECZENI**

„**CZIVIS**“ bajuszpedró

mely nem tép, de jól összetartja és nőtteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“ hoz **DEBRECZENBEN.**

Egyszeri átsimitás

Schicht-szappannal

(Szarvas vagy kulcsszappan)

pótol

Kétszeri átsimitás közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljes díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VAGYHÉZ 20. — HIRDETÉSI IRODA —

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét

Mélyen szállított árakon árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr. ért kaphatók. Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból

tetemesen szállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart.

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számozógépeket, papír pecsét bélyegeket, pecsétnyomó alandó festékpárna és ízléses nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.